

BEVILTIŠKŲ SKOLŲ PRIPAŽINIMAS RIBOJAMŲ DYDŽIŲ LEIDŽIAMAIS ATSKAITYMAIS

VMI prie FM
Mokesčių informacijos departamentas
2019 m.

Seminaro planas

- Skolos laikomos beviltiškomis
- Beviltiškų skolų (toliau – BS) suma
- Skolos nelaikomos beviltiškomis
- BS pagrindžiantys dokumentai
- Reikalavimai dokumentams
- Įvairios situacijos
- Teisės aktai

Skolos laikomos beviltiškomis

Skola laikoma beviltiška, jeigu:

- Mokesčių mokėtojas (toliau – MM) negali susigrąžinti skolų praėjus ne mažiau kaip **vieneriems metams** nuo skolų sumos įtraukimo į MM pajamas arba nuo skolų atsiradimo užfiksavimo MM apskaitos dokumentuose, arba
- skolininkas yra miręs arba paskelbtas mirusiu, arba
- skolininkas yra likviduotas, arba
- skolininkas yra bankrutavęs.

Skolos laikomos beviltiškomis

- MM skolų **vienerių metų laikotarpis** skaičiuojamas nuo tos dienos, kurią skolų suma įtraukiama į MM pajamas arba kurią ūkinė operacija užfiksuojama apskaitos dokumentuose ir apskaitos registruose.

1 pavyzdys

- UAB 2017 m. vasario 20 d. sumą už parduotas prekes įtraukė į pajamas, pirkėjas už prekes liko skolingas. Nuo skolų įtraukimo į pajamas datos, t. y. nuo 2017 m. vasario 20 d. pradedamas skaičiuoti vienerių metų laikotarpis, kuris yra 2018 m. vasario 20 d.

Skolos laikomos beviltiškomis

Kai skolininkas yra miręs arba paskelbtas mirusiu, likviduotas ar bankrutavęs, skolos gali būti pripažįstamos beviltiškomis tą patį mokestinį laikotarpį, kurį jos susidarė, jeigu:

- skolos buvo įtrauktos į MM pajamas ar buvo užfiksuotos MM apskaitos dokumentuose;
- MM tą mokestinį laikotarpį (kai susidarė skolos) surenka skolų beviltiškumą ir pastangas jas susigražinti įrodančius dokumentus.

Beviltiškų skolų suma

- Beviltiškų skolų sumą sudaro pajamų suma ir šiai sumai tenkanti pardavimo pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) suma.
- Kai Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVMĮ) nustatyta tvarka BS tenkančia pardavimo PVM suma tikslinama į biudžetą mokėtina PVM suma, ši PVM suma nelaikoma BS. Šios nuostatos taikomos pardavimo sumoms, apskaičiuotoms ir deklaruotoms PVMĮ nustatyta tvarka nuo 2012 m. sausio 1 d.

Beviltiškų skolų suma

2 pavyzdys

- Įmonė 2017 m. spalio mėn. pardavė pagamintos produkcijos už 13 310 eurų, tame skaičiuje pardavimo PVM sudaro 2 310 eurų. Pirkėjas bankrutavo ir neatsiskaitė už įsigytas prekes. Įmonė 2018 m. lapkričio mėn. surinko visus dokumentus, reikalingus BS įrodymui ir patikslino PVM sumažinant mokestinio laikotarpio mokėtiną į biudžetą PVM (2 310 eurų). Kokia skolos suma 2018 m. laikoma BS?
- Šiuo atveju BS laikoma 11 000 eurų suma (13 310 eurų – 2 310 eurų).

Skolos nelaikomos beviltiškomis

MM turimos skolos nelaikomos beviltiškomis, jeigu:

- MM turi pirkėjo įsiskolinimą ir iš skolininko įsigyja kokio nors turto, prekių ir (arba) paslaugų ir jo skolos taip pat atitinka BS nustatytus kriterijus, tai šiuo atveju vienos ir kitos skolos negali būti laikomos BS.
- BS galėtų būti laikoma tik tokia suma, kuri sudaro **skirtumą** tarp vienu ir kitų skolų.
- Tokie skolos įskaitymai turi būti patvirtinti MM ir skolininko surašytais dokumentais (pvz., aktais ir pan.).

Skolos nelaikomos beviltiškomis

3 pavyzdys

- UAB X 2017 m. sausio mėn. pardavė savo gamybos prekių už 5 000 eurų UAB Y ir šią sumą įtraukė į apmokestinamas pajamas. UAB Y už įsigytas prekes nesumokėjo. UAB X 2018 metų kovo mėn. iš UAB Y įsigijo statybos darbų paslaugų už 3 000 eurų. Šalys susitarė, kad turimus tarpusavio skolas įskaitys surašant skolų įskaitymo aktą. Ar likusią 2 000 eurų sumą UAB X gali laikyti BS?
- Jeigu UAB X dokumentais pagrįs skolų beviltiškumą ir pastangas joms susigrąžinti, tai turimą skolos likutį galės laikyti BS.

Skolos nelaikomos beviltiškomis

- Jeigu MM, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) nuostatomis, skolos reikalavimo teisę atlygintinai arba neatlygintinai perleido kitam asmeniui, tai MM praranda savo teisę ne tik reikalauti skolos, bet ir tokią skolą atimti iš pajamų.

Skolos nelaikomos beviltiškomis

4 pavyzdys

- Bendrovė 2017 metų gruodžio mėnesį pagal pirkimo - pardavimo sutartį pardavė įmonei A prekių už 15 000 eurų ir šią sumą įtraukė į pajamas. Įmonė A išrašė paprastąjį vekselį (palūkanos nenumatytos), pagal kurį įmonė A įsipareigojo per 6 mėnesius sumokėti vekselyje nurodytą sumą (15 000 eurų). Bendrovė šį vekselį priėmė. 2018 metų kovo mėnesį bendrovei iškilo finansinių problemų, todėl ji įmonės A išrašytą vekselį pardavė už 10 000 eurų įmonei B.
  - Ar bendrovė gali turimą skolą (15 000 eurų) laikyti BS?
- Šiuo atveju prarandama teisė įmonės A skolą laikyti BS.

Skolos nelaikomos beviltiškomis

- Jeigu dėl pasikeitusių aplinkybių MM netenka teisės iš skolininko (jo teisių perėmėjo arba įpėdinio) reikalauti skolų, tokia skola nelaikoma BS.
- Taikoma ir tais atvejais, kai tarp MM ir skolininko yra atnaujinamas procesas bylos, užbaigtos įsiteisėjusiu teismo sprendimu, ir priimamas bei įsiteisėja sprendimas, pagal kurį sumažėja arba paneigiamos skolininko skolos.

Skolos nelaikomos beviltiškomis

- MM praleidžia teisės aktų nustatytus senaties terminus, terminai neatnaujinami ir tuo pagrindu jo reikalavimas atgauti skolas yra atmetamas, nepripažįstamas (nevykdomas).
- Taikoma, tais atvejais kai MM (kreditorius) kreipiasi į teismą su ieškiniu dėl skolos išieškojimo, tačiau teismas tokį reikalavimą atmeta dėl ieškininės senaties termino.
- Pagal CK yra nustatytas bendras 10 metų ieškinio senaties terminas, tam tikrais atvejais yra nustatyti sutrumpinti terminai.

Skolos nelaikomos beviltiškomis

- MM praleidžia sutarčių arba teisės aktų nustatytus senaties terminus, terminai neatnaujinami ir tuo pagrindu MM reikalavimas atgauti skolas yra teismo (ar bylą nagrinėjusios institucijos) atmetamas, nepripažįstamas arba nevykdomas.
- Taikoma tuo atveju, kai MM ir skolininko sudarytoje sutartyje buvo nustatyta, kad praėjus nustatytam terminui MM praranda teisę atgauti skolas ir teismas (kita institucija), remdamasis tokia sutartimi, reikalavimą atgauti skolas atmeta arba nepripažįsta, tai toks MM praranda teisę šias skolas laikyti beviltiškomis.

Skolos nelaikomos beviltiškomis

Kiti atvejai, kai skolos negali būti laikomos beviltiškomis (nors ir atitinka BS kriterijus) jeigu:

- skolas MM gražina ne skolininkas, bet kitas asmuo,
- MM ir skolininkas yra susiję asmenys arba jais tapo mokestiniu laikotarpiu, einančiu po to mokestinio laikotarpio, kurį skola buvo pripažinta beviltiška ir įtraukta į leidžiamus atskaitymus,
- MM yra kredito įstaiga.

Skolos nelaikomos beviltiškomis

5 pavyzdys

- Įmonė B 2017 metais pardavė prekes įmonei C. Šios įmonės 2017 ir 2018 metais buvo laikomos susijusiomis. Įmonė C už prekes nesumokėjo daugiau kaip vienerius metus. Įmonė B dėjo pastangas skolai susigrąžinti ir įrodė skolos beviltiškumą 2018 metais. 2019 metų sausio mėn., pasikeitus įmonės B akcininkams, įmonės B ir C nėra laikomos susijusiais asmenimis. Ar įmonės B gali skolą laikoma BS?
- Ši skola nelaikoma BS, kadangi prekių pardavimo momentu (2017 m.), nuo kurio atsirado įmonės C skola įmonei B, jos buvo susijusios.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

- Tam, kad skolos būtų pripažintos beviltiškomis ir jų sumomis būtų galima mažinti apmokestinamąjį pelną, MM turi turėti (1) skolų beviltiškumą ir (2) pastangas jas susigražinti patvirtinančius dokumentus.
- Skolos pripažįstamos beviltiškomis tą mokestinį laikotarpį, kurį MM dokumentais įrodo skolas beviltiškumą ir pastangas skolas susigražinti, t. y. surenka reikalaujamus dokumentus.
- Skolų beviltiškumo bei pastangų susigražinti šias skolas įrodymo ir beviltiškų skolų sumų apskaičiavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) yra patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 40.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

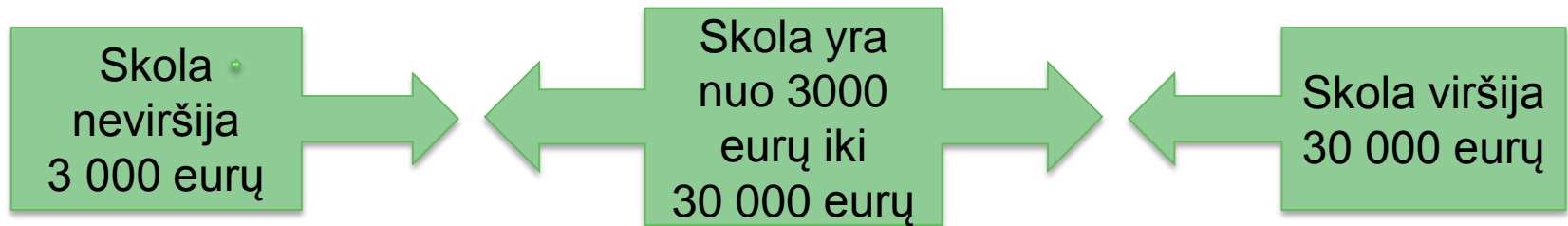
Netaikomas reikalavimas MM turėti

dokumentus, įrodančius skolų beviltiškumą ir pastangas jas susigrąžinti, kai:

- suma per vieną mokestinį laikotarpį neviršija **300 eurų** (nesvarbu ar skolininkai yra fiziniai ar juridiniai asmenys),
- suma per vieną mokestinį laikotarpį neviršija **1 000 eurų**, o skolos susidarė dėl pervežimo paslaugų, privaloma tvarka suteiktų deportuojamiems keleiviams (fiziniams asmenims).

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

- Kai MM negali susigražinti skolų praėjus daugiau kaip vieneriems metams nuo skolų sumos įtraukimo į MM pajamas (arba nuo skolų atsiradimo užfiksavimo MM apskaitos dokumentuose ir apskaitos registruose), tai dokumentų, įrodančių skolų beviltiškumą ir pastangas susigražinti skolas, pobūdis priklauso nuo skolos **dydžio**.
- Trys skolų sumų grupės:

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai vieno skolininko skolų suma per mokestinį laikotarpį **neviršija 3 000 eurų**, MM turi turėti dokumentus, įrodančius šiuos faktus, kad:

- MM stengėsi skolas susigrąžinti (susirašinėjimo ar susitikimų su skolininku dokumentai, pretenzijos, raginimai, protokolai ar kiti dokumentai),
- negalima skolos atgauti (pvz.: skolų išieškojimo paslaugas teikiančių įmonių dokumentai, įrodantys negalimumą išieškoti skolas, informacija, susijusi su skolininko finansinės būklės įvertinimu, ar kiti dokumentai).

Taisyklių 25 p.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

6 pavyzdys

- Individuali įmonė (toliau – IĮ) suteikė automobilio remonto paslaugų fiziniam asmeniui už 1 200 eurų. IĮ turi šiuos dokumentus: susirašinėjimą su fiziniu asmeniu elektroniniu paštu, registruotą laišką bei susitikimo su juo protokolą, patvirtinantį, kad skolą asmuo pažadėjo sumokėti per 30 dienų. Ar galima skolą laikyti BS ir priskirti ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams?
- Vien dokumentų, įrodančių IĮ pastangas susigrąžinti skolą, nepakanka jos beviltiškumui pagrįsti. IĮ turi turėti dokumentus, įrodančius IĮ skolos išieškojimo negalimumą (pvz., išieškojimo paslaugas teikiančių įmonių aktas ir pan.)

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai vieno skolininko skolų suma yra didesnė nei 3 000 eurų, tačiau ne didesnė kaip 30 000 eurų:

- MM neprivalo turėti Taisyklių 15.1 punkte nurodytų dokumentų, t. y. teismo sprendimo (nutarties, nuosprendžio), kuriuo patvirtinama MM teisė susigrąžinti skolas.
- MM privalo turėti dokumentus, kurie patvirtintų faktą, kad skolininkas neturi jokio privalomojo registruoti turto (nekilnojamo turto, privalomų registruoti transporto priemonių), t. y. privalo turėti tokio turto teisinę registraciją atliekančių įmonių ar valstybės institucijų išduotas pažymas (ar kitus dokumentus).

Taisyklių 29 p.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

MM papildomai turi turėti dokumentus, įrodančius bent vieną iš šių faktų kad:

- iš skolininko nepavyko išieškoti pakankamai turto kitų kreditorių reikalavimams patenkinti bylose su tais kreditoriais arba
- MM skolinga įmonė yra nemoki. Nemokumą įrodantys dokumentai: skolingos įmonės balansas, viešai pateiktas skelbimas arba kitaip pateiktas pranešimas kreditoriui (kreditoriams), kad negali arba neketina vykdyti įsipareigojimų Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo (toliau - ĮBĮ) nustatyta tvarka.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

7 pavyzdys

- UAB C už 2016 metais patiektas prekes yra skolinga UAB D. Skolos dydis - 13 935 eurų. UAB C elektroniniu paštu ir registruotais laiškais siuntė priminimus dėl skolos sumokėjimo, tačiau laiškai grįždavo. UAB C dėl skolos išieškojimo kreipėsi į skolų išieškojimo įmonę, bet skolos atgauti nepavyko. Tuomet UAB C kreipėsi į teismą, kuris jos prašymą dėl UAB D skolos pripažinimo tenkino. Kadangi antstolių kontorai įteikti skolininkui teismo procesinius dokumentus nepavyko (skolininkas nerastas), todėl teismas panaikino nutartį dėl UAB C teisės skolą susigrąžinti. Ar galima skolą laikyti BS ir priskirti ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams?
- Turimi dokumentai įrodo tik UAB C pastangas skolai susigrąžinti. UAB C dokumentais taip pat turi pagrįsti skolos beviltiškumą, t. y. dokumentais, įrodančiais, kad UAB D neturi jokio nekilnojamojo turto ir privalomų registruoti transporto priemonių, bei papildomu dokumentu, kad iš skolininko nepavyko išieškoti pakankamai turto kitų kreditorių reikalavimui tenkinti (teismo sprendimu, antstolio vykdomuoju dokumentu) arba dokumentu, įrodančiu, kad UAB D yra nemoki.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai vieno skolininko skola viršija 30 000 eurų, MM privalo turėti šiuos dokumentus:

- įsiteisėjusį Lietuvos Respublikos arba užsienio šalies teismo (arba ginčą nagrinėjusios institucijos) sprendimą, nuosprendį arba nutartį. Sprendimams prilyginami ir teismų įsakymai, priimami bylose dėl piniginių reikalavimų,
- antstolio surašytą aktą ir vykdomąjį dokumentą, pagal kurį išieškojimas nebuvo įvykdytas arba
- dokumentą, patvirtinantį faktą, kad skolininkas neturi privalomojo registruoti turto ir kad iš skolininko nepavyko išieškoti pakankamai turto kreditorių reikalavimams patenkinti bylose su kitais kreditoriais.

Taisyklių 15 p.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Svarbu:

Jei teismo ir antstolio dokumentais MM įrodo beviltiškas skolas iki 30 000 eurų, tai tokiu atveju jis neprivalo turėti kitokių dokumentų (paminėtų skolų sumų grupei nuo 3 000 iki 30 000 eurų).

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

8 pavyzdys

- Įmonė X už suteiktas statybos darbų paslaugas, kurių vertė 45 000 eurų turi kitos įmonės Y skolą. Įmonė X skolų beviltiškumui pagrįsti turi: pateiktą pretenziją įmonei Y, siųstus laiškus, teismo nutartį bei antstolio turto aprašą. Ar pakankami dokumentai, kad skolą laikyti BS ir pripažinti ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams?
- Turimi dokumentai leidžia daryti išvadą, kad skolą įmonė X stengėsi susigrąžinti. Antstolio turto aprašas tik patvirtina faktą, kad įmonė Y turi turto, kuris yra areštuotas, bet neįrodo, kad skolos atgauti negalima. Todėl įmonė X skolą galėtų laikyti beviltiška ir ją priskirti ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams tik turėdama antstolio surašytą aktą ar vykdomąjį dokumentą, pagal kurį išieškojimas nebuvo įvykdytas.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai skolininkas yra miręs arba paskelbtas mirusiu, skolos beviltiškumą įrodo:

- dokumentai, patvirtinantys skolininko mirties faktą. Jeigu skolininko mirties faktas yra įregistruotas Lietuvos Respublikoje, MM neprivalo turėti tai įrodančio dokumento, kadangi mokesčių administratorius šį faktą pats gali patikrinti duomenų bazėje,
- kai skolininko mirties faktas yra įregistruotas užsienyje ir neturi būti įregistruotas Lietuvos Respublikoje, MM turi turėti užsienio valstybės institucijos išduotą dokumentą, patvirtinantį skolininko mirties faktą.

Taisyklių 16 p.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

- Dokumentai, patvirtinantys faktą, kad skolininko palikto turto nepakanka skoloms susigrąžinti arba kad įpėdinio turto (kai atsako visu savo turto) nepakanka palikėjo skoloms susigrąžinti, t. y.: teismo (arba ginčą nagrinėjusios institucijos) sprendimu, kuriuo patvirtinama MM teisė susigrąžinti skolas ir antstolio surašytu aktu ar vykdomuoju dokumentu, pagal kurį išieškojimas nebuvo įvykdytas ar dokumentas, patvirtinantis faktą, kad skolininkas neturi privalomojo registruoti turto (Taisyklių 15.1 ir 15.2 punktai).

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

- MM taip pat turi turėti dokumentus, kuriuose turi būti oficialiai (teismo, notaro, civilinę metrikaciją tvarkančios arba kitokios valstybinės institucijos) nurodomas faktas, kas yra skolininko įpėdinis (arba įpėdiniai) ir teisių bei pareigų perėmėjas (arba perėmėjai).

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai skolininkas yra likviduotas:

- Valstybės įmonės Registrų centras (toliau – Registrų centras) išduotas (ar iš jos duomenų bazės elektroniniu būdu gautas) dokumentas, įrodantis likviduoto asmens išregistravimą iš juridinių asmenų registro (toliau – JAR). MM mokėtojas neprivalo turėti šio dokumento, kadangi mokesčių administratorius juridinio asmens išregistravimo faktą pats gali patikrinti duomenų bazėje,
- Jeigu ūkio subjektas yra iš užsienio valstybės, – išregistravimo faktą patvirtinantis oficialiai (teismo, notaro arba kitokios valstybinės institucijos) išduotas dokumentas.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

- Dokumentai, kurie patvirtina faktus, kad likviduotas skolininkas neturėjo pakankamai turto skoloms sugražinti, t. y. - teismo (arba ginčą nagrinėjusios institucijos) sprendimas, kuriuo patvirtinama MM teisė susigražinti skolas ir antstolio surašytas aktas ar vykdomasis dokumentas, pagal kurį išieškojimas nebuvo įvykdytas. Tačiau nėra privaloma turėti šiuos dokumentus, kai vieno skolininko suma neviršija 3 000 eurų arba didesnė nei 3 000 eurų bet ne didesnė nei 30 000 eurų.
- kiti dokumentai, kuriuose oficialiai (teismo, notaro arba kitokios valstybės institucijos) yra patvirtinami faktai, leidžiantys taikyti BS nuostatas.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

9 pavyzdys

- UAB D 2016 metais Baltarusijos įmonei pardavė prekių už 8 000 eurų, už kurias iki šiol neatsiskaityta. UAB D turi Baltarusijos Respublikos teisingumo ministerijos raštą, kuriame nurodyta, kad Baltarusijos įmonė 2018 sausio mėn. 15 d. išregistruota iš Juridinių asmenų ir individualių verslininkų vieningo valstybinio registro ir šio registro išrašą. Ar UAB D skolą gali laikyti BS?
- Vien fakto, kad skolininkas likviduotas nepakanka, UAB D turėtų dokumentais pagrįsti, kad Baltarusijos įmonė neturėjo pakankamai turto skoloms gražinti ar buvo nemoki.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai skolininkas yra bankrutavęs.

Juo gali būti:

- Juridinis asmuo, bankrutavęs pagal ĮBĮ įstatymą;
- Fizinis asmuo, bankrutavęs pagal Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymą (toliau –FABĮ),
- Užsienio valstybės asmuo, bankrutavęs pagal tos užsienio valstybės teisės aktus.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai skolininkas yra bankrutavęs juridinis asmuo:

- Įsiteisėjusi teismo nutartis likviduoti įmonę dėl bankroto arba kreditorių susirinkimo nutarimas paskelbti įmonę likviduojama dėl bankroto arba
- dokumentas, įrodantis likviduotos dėl bankroto įmonės išregistravimą iš JAR. Jeigu įmonė jau išregistruota dėl bankroto, MM neprivalo turėti tai patvirtinančio dokumento, kadangi mokesčių administratorius juridinio asmens išregistravimo faktą pats gali patikrinti duomenų bazėje.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

10 pavyzdys

- Bendrovei nuo 2018 metų gegužės mėn. yra skolinga įmonė A. Bendrovė skolą pasirenka įrodinėti dėl įmonės A bankroto. Skolos beviltiškumui bei pastangoms skolą susigrąžinti įrodyti bendrovė turi: raginimus dėl skolų apmokėjimo; teismo nutartį, kuria patvirtinamas dalinis bendrovės kreditorinis reikalavimas, įmonei A iškėlus bankroto bylą; teismo įsakymą, kuriuo buvo priteista dalis skolos iš įmonės A ir pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo (kuris buvo panaikintas, teismui nepavykus įmonei A įteikti procesinių dokumentų).
- Šiuo atveju bendrovė privalo turėti įsiteisėjusią teismo nutartį likviduoti įmonę A dėl bankroto arba kreditorių susirinkimo nutarimą paskelbti įmonę likviduojama dėl bankroto. Bendrovės skola galėtų būti pripažinta beviltiška tuo mokestiniu laikotarpiu, kada įmonė A bus išregistruota iš JAR.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

11 pavyzdys

- Įmonė A už suteiktas paslaugas nuo 2017 m. balandžio mėn. turi įsiskolinimą įmonės B, kuri 2018 m. sausio mėn. paskelbta bankrutavusia ir įmonė A turimos skolos beviltiškumą pasirinko įrodinėti tuo faktu (dėl bankroto). Įmonė A per 2018 metus surinko šiuos dokumentus: teismo nutartį įmonę B pripažinti bankrutavusia ir likviduoti ją dėl bankroto; bankroto administratoriaus patvirtinimą, kad įmonė B su trečios eilės kreditoriais, tarp kurių yra ir įmonė A, atsiskaitymui lėšų neturės. Ar įmonė A pagal šiuos dokumentus gali skolą priskirti 2018 metų ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams?
- Įmonė A turimi dokumentai yra pakankami, kad skolą laikyti BS ir priskirti ribojamų dydžių leidžiamiems atsakymams. Įmonės B išregistravimo iš JAR faktą mokesčių administratorius pasitiks pats.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai skolininkas yra bankrutavęs fizinis asmuo:

- MM gali skolas laikyti beviltiškomis, kai negali jų atgauti dėl to, kad skolininkas yra fizinis asmuo, dėl kurio baigta fizinio asmens bankroto byla pagal FABĮ, išskyrus atvejus, kai bankroto byla baigta teismui pateikus dokumentus, patvirtinančius, kad fizinis asmuo gali ir galės ateityje įvykdyti skolinius įsipareigojimus.
- dokumentai: įsiteisėjęs teismo sprendimas ar nutartis baigti fizinio asmens bankroto bylą.

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

12 pavyzdys

- Bendrovė 2018 m. kovo mėn. suteikė statybos darbų paslaugas fiziniam asmeniui, kuris iki šiol neatsiskaitė. 2019 m. sausio mėn. fiziniam asmeniui pradėta bankroto byla. Bendrovė 2019 m. vasario mėn. iš fizinio asmens gavo teismo sprendimą (patvirtintą nuorašą) dėl pradedamų bankroto procedūrų. Ar bendrovė, apskaičiuodama 2018 metų apmokestinamąjį pelną, gali fizinio asmens skolą pripažinti BS ir priskirti ribojamųjų dydžių leidžiamiems atskaitymams?
- Kai bendrovė skolos beviltiškumą pasirenka įrodyti dėl fizinio asmens bankroto, ji privalo turėti teismo nutartį ar sprendimą **baigti fizinio asmens bankroto bylą**. Šiuo atveju bendrovė skolą galės laikyti BS ir ją priskirti ribojamųjų dydžių leidžiamiems atskaitymams tik pasibaigus fizinio asmens bankroto procedūroms pagal teismo nutartį (ar sprendimą).

Skolų beviltiškumą įrodantys dokumentai

Kai skolininkas yra užsienio asmuo:

- kai teismo sprendimas yra vykdomas užsienyje, – oficialiai išduoti teismo ar kitų užsienio kompetentingų institucijų dokumentai, patvirtinantys sprendimo neįvykdymą arba įvykdymą iš dalies.
- Užsienio asmenų BS įrodomos ta pačia tvarka kaip ir kitų skolininkų.

Reikalavimai dokumentams

- MM turi turėti dokumentų, įrodančių skolų beviltiškumą ir pastangas jas susigražinti, originalus arba jų nuorašus. Dokumentų nuorašai turi būti patvirtinti tuos dokumentus išdavusių institucijų arba originalių dokumentų nuorašai turi būti patvirtinti notariniamis veiksmais atlikti nustatyta tvarka.
- Tais atvejais, kai dokumentas, kurio pagrindu skolos yra laikomos beviltiškomis, yra surašytas užsienio kalba, tai MM turi turėti ir tokio dokumento vertimą į lietuvių kalbą.

Reikalavimai dokumentams

- Užsienio asmens BS pagrindžiantys dokumentai turi būti atitinkama tvarka patvirtinti ir nustatytais atvejais legalizuoti.
- Oficialūs (teismo, notaro, civilinę metrikaciją tvarkančios arba kitokios valstybinės institucijos) dokumentai, išduoti užsienio valstybėse, prisijungusiose prie 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencijos „Dėl užsienio valstybėse išduotų dokumentų legalizavimo panaikinimo“, turi būti patvirtinti pažyma (APOSTILLE).

Reikalavimai dokumentams

- Valstybių, neprisijungusių prie minėtos konvencijos, oficialūs dokumentai turi būti **legalizuoti** Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 30 d. nutarime Nr. 1079 „Dėl dokumentų legalizavimo ir tvirtinimo pažyma (APOSTILLE) tvarkos aprašo patvirtinimo“ nurodyta tvarka.
- Reikalavimas dėl oficialių dokumentų tvirtinimo ir legalizavimo netaikomas dokumentams, kurie tiesiogiai neįrodo, kad skolos gali būti laikomos beviltiškomis, o tik papildo MM turimus dokumentus, kurių pagrindu skolos yra laikomos BS.

Reikalavimai dokumentams

- Nereikia legalizuoti ar patvirtinti pažyma (apostille) dokumentų, pateikiamų iš tų užsienio valstybių, su kuriomis yra įsigaliojusios dvišalės sutartys dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose, tačiau tokių dokumentų nuorašai turi būti patvirtinti notariniais veiksmais atlikti nustatyta tvarka.
- Kai vieno užsienio asmens skola per vieną mokestinį laikotarpį neviršija 3 000 eurų, tai tokiu atveju BS liudijantys dokumentai ir (arba) nuorašai taip pat neprivalo būti legalizuoti.

Reikalavimai dokumentams

- Dokumentai turi būti saugomi tokį pat laikotarpį ir tokia pat tvarka, kaip saugomi buhalterinės apskaitos dokumentai pagal galiojančius teisės norminius aktus.

Praktinės situacijos

1 situacija

- Įmonės darbuotojai suteikė beprocentinę 500 eurų paskolą. Skola buvo gražinama dalimis, tačiau, darbuotojai tapus bedarbe, 200 eurų paskolos suma įmonei nebuvo gražinta. Ar negražinta paskolos dalis laikoma BS?
- Kadangi negražinta skolos suma nėra sietina su įmonės pajamų uždirbimu, todėl ji nelaikoma BS.

Praktinės situacijos

2 situacija

- Įmonės parduojuvėje 2018 metų kovo mėn. įvyko vagystė – pavogta prekių už 3 000 eurų. Apie įvykusią vagystę buvo informuota policijai, ir nusikalstami asmenys iki šiol nerasti. Ar galima 3 000 eurų sumą laikyti BS?
- Kadangi pavogtų prekių vertė nėra sietina su įmonės pajamų uždirbimu, todėl pavogtų prekių suma nelaikoma BS ir priskiriama neleidžiamiesiems atskaitymams.

Praktinės situacijos

3 situacija

- Bendrovė A pagal paslaugų sutarties sąlygas sumokėjo bendrovei B 2 000 eurų avansą. Bendrovei B paskelbtas bankrotas, todėl ji paslaugų neatliko ir pinigų negražino. Bendrovė A turi atitinkamus dokumentus, kad minėtų pinigų išieškoti nepavyks. Ar avansu sumokėta suma laikoma BS?
- Bendrovės A sumokėto avanso suma nesietina su jos pajamų uždirbimu, todėl nelaikoma BS ir priskiriama neleidžiamiesiems atskaitymams.

Praktinės situacijos

4 situacija

- UAB A pagal faktoringo sutartį perleido Bankui piniginį reikalavimą į UAB B skolą, kuri buvo pripažinta UAB A pajamomis. Bankas už perleistą piniginį reikalavimą UAB A pravedė 80 proc. skolos. Likusią skolos sumą (atskaičius palūkanas bei kitus sutartyje numatytus mokesčius) Bankas sumokės, kai UAB B su juo atsiskaitys. Ar gali UAB A neapmokėtą skolos dalį laikyti BS?
- Kadangi UAB A perleido Bankui reikalavimo teisę į visą skolos sumą, todėl praranda teisę Banko neapmokėtą dalį laikyti BS.

Praktinės situacijos

5 situacija

- UAB 2012 m. sausio – balandžio mėn. vykdė pardavimo sandorius su kita įmone, kuri iki šiol neatsiskaitė. UAB dokumentus, reikalingus skolos pripažinimui beviltiška, surinko 2018 metais. Ar UAB nėra praleidusi senaties terminų dėl skolos pripažinimo BS?
- UAB, skolos sumas įtraukusi į 2012 metų pajamas, gali jas priskirti ribojamų dydžių leidžiamiems atskaitymams tą mokestinį laikotarpį, kurį surenkami skolos beviltiškumą įrodantys dokumentai, t. y. 2018 metų mokestinį laikotarpį.

Praktinės situacijos

6 situacija

- Įmonė skolos beviltiškumui įrodyti turi visus reikalingus dokumentus, nurodytus Taisyklėse, tačiau vienas iš jų, t. y. atitinkamo miesto teismo sprendimo kopija įmonei buvo perduota elektroniniu būdu skenuotu formatu. Ar galima skolą laikyti BS?
- Kai dokumentas iš esmės atitinka Taisyklėse nustatytus reikalavimus (kopija yra pavirtinta), tai neatsižvelgiant į jo pateikimo būdą, toks dokumentas yra tinkamas skolos beviltiškumui pagrįsti.

Praktinės situacijos

7 situacija

- Bendrovė užsiima prekybine veikla. Prekės parduodamos pagal pirkimo pardavimo sutartis su atidėtu mokėjimo terminu. Dalis prekinių kreditų yra apdrausti draudimo bendrovėje ir pagal draudimo sutarties sąlygas apdraustoji dalis sudarė 90 proc. Kreditoriniai reikalavimai pateikiami visai skolos sumai. Bendrovės pirkėjui tapus nemokiu dėl bankroto, draudimo bendrovė apmokėjo 90 proc. skolos, ar likusi skolos dalis – 10 proc. yra laikoma BS?
- Likęs neapmokėtas 10 proc. įsiskolinimas už parduotas prekes galėtų būti laikomos BS, kuri pripažįstama ribojamo dydžio leidžiamais atskaitymais, jei surenkami Taisyklėse nurodyti dokumentai.

TEISĖS AKTAI

- Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymas
- Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas
- Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymas
- Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. vasario 11 d. įsakymas Nr. 40 „Dėl Skolų beviltiškumo bei pastangų susigrąžinti šias skolas įrodymo ir beviltiškų skolų sumų apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo“

Registracijos į VMI seminarus būdai

Užsiregistruoti arba išsiregistruoti galima:

- **elektroniniu būdu VMI Renginių sistemoje**
<https://www.vmi.lt/renginiai/>
- **telefonu 1882 arba +370 5 260 5060**

E. seminarų įrašai skelbiami Renginių sistemoje.

Valstybinė mokesčių inspekcija primena, kad:

Savarankiškai aktualią informaciją mokesčių klausimais, seminarų dalijamąją medžiagą, paaiškinimus ir komentarus galite rasti adresu www.vmi.lt.

Greičiausiai informatyvius atsakymus visais mokesčių klausimais gausite paskambinę **telefonu 1882 arba +370 5 260 5060.**

Telefonu suteikta konsultacija yra lygiavertė rašytinei, nes pokalbiai yra įrašomi bei saugomi 5 metus.

Dėkojame už dėmesį